VY MOT ÖVRE ENTRÉN FRÅN GYLLENHJELMSGATAN

Platsen

Strängnäs domkyrka, Domkyrkoberget och den omgivande täta stadsplanen är en spännande och vacker kulturmiljö. Staden med sin kyrka, byggnader, torg, platser, gator, nivåskillnader och parker skapar tillsammans med det omgivande landskapet en unik helhet.

Ändå finns det i dagens situation några grundläggande utmaningar:

- Orienterbarheten är bristfällig. Domkyrkan är väl synlig över hela staden, och att hitta till kyrkan med rent visuellt stöd är ingen svårighet. Stråken dit är dock svaga och behöver förtydligas, och väl framme vid kyrkobyggnaden behövs ett bättre omhändertagande.
- Byggnaderna och kyrkans organisation är med sin service och verksamhet utspridd och knappast funktionell vare sig för besökare eller de som arbetar inom kyrkan.
- Samspelet med staden behöver förbättras. Viktiga verksamheter, rörelseråk och målpunkter är idag inte särskilt väl knutna till varandra.

Förslagets grundtankar

Kyrkans verksamheter samlas kring entrérummet framför Domkyrkan. Här skapas den välbehövliga strategiska platsen på Domkyrkoberget. Platsen blir fokus för hela kulturmiljön och kopplar till huvudaxeln Gyllenhjelmsgatan, Lejonporten och domkyrkans huvudentré från väster. En ny byggnad placeras lätt tillbakadragen i stråket söder om Domkapitelhuset. En angöringsplats på den nedre lättillgängliga nivån söder om kyrkan skapas och knyts via byggnaden till Domkyrkobergets övre nivå.

Kring byggnaderna formas en rad lockande rum med olika funktioner som entréytor, ceremoniplats, uteservering, utsiktsplatser, trädgårdar, angöring och parkering. Rummen förstärks av den givna topografin och inramas av historiska och nya stenmurar, nyplanterade häckar, många orienterade i nord-sydlig riktning likt den nya byggnaden och de historiska byggnaderna Domkapitelhuset och Tryckerihuset.

Antikvariskt förhållningssätt

Platsen har en rik historia och är en kulturmiljö av hög nationell betydelse. Detta har gjort att vi i arbetet med vårt förslag har antagit två styrande inriktningar:

Det första har varit att vara varsam och genomtänkt i placering av byggnadsvolymer och yttre funktioner i förhållande till klassningar och bevarandet av den värdefulla kulturmiljön.

Det andra har varit att noggrant studera, förstå och ta avstamp i den befintliga miljön, som topografi, skala, riktningar, utsikter, byggda element och vegetation.

Den nya byggnaden

Byggnaden orienteras aningen tillbakadraget längs gatan i backen mellan Domkapitelhuset och Kålgårdens västra del. Kompositionen gestaltas som en sekvens av volymer som i riktning och skala ansluter till den befintliga bebyggelsen och de vackra murarna kring domkyrkan.

Den nya byggnaden får socklar av sten eller ljus betong som möter markens nivåer. På socklarna vilar volymer av trä och glas. De uppglasade fasadytorna förses med utvändiga vertikala trälameller som ger djup och lätthet till fasaderna, samtidigt som de begränsar solinstrålningen.

Byggnadens placering skapar närhet mellan programmets funktioner och domkyrkan samtidigt som en nedre entré mot söder blir lätt tillgänglig för angöring av bussar, bilar, varuleveranser och återvinning. Den övre entrén blir väl synlig från Gyllenhjelmsgatan och en katalysator för platsen framför kyrkan. Utemiljön på både den övre och den nedre nivån får små nivåskillnader vilket ger hög tillgänglighet och goda möjligheter för transporter mellan byggnaderna.

På byggnadens översta plan samlas de offentliga funktionerna med entrérum, utställningsyta, café, reception och samlingssal. Rummen får vacker utsikt mot kyrkan, parken och staden. Kontakten med Domkyrkan understryks genom kaféets burspråk mot öster. Byggnaden kopplas också med en glasad länk till Domkapitelhuset.

Mellanplanet upptas av arbetsplatsytor. Våningen är flexibel och ljus, med fönster runt om, och fungerar både för enskilda kontorsrum och öppna arbetsytor.

På nedre plan finns, förutom den nedre publika entrén, också förråd, teknikytor, varumottag och återvinningsrum.

Domkyrkan

Grundtanken är att stärka kyrkan som plats för gudstjänst, arkitektoniskt mästerverk och huvudattraktion för turister. Funktionerna förenklas och förtydligas. Skyltning och utställningsmöjligheter förbättras och gestaltas omsorgsfullt.

Domkyrkobiblioteket föreslås flyttas till Roggeborgen. I den yta som då frigörs efter flytten kan barnens gudstjänstplats förläggas. Kanske kan ytan dubbelutnyttjas som samlingsrum eller kapell.

Den tillgängliga entrén till vänster om huvudentrén blir väldigt lätt att nå från den nya byggnaden och här föreslås en ombygnation för att få ännu bättre tillgänglighet och bättre funktion i ytorna för wc och förråd.

Domkapitelhuset & Tryckerihuset

Båda byggnaderna föreslås användas av församlingen. Domkapitelhuset byggs samman med den nya byggnaden och passar därför utmärkt för arbetsplatser och möteslokaler.

Tryckerihuset används för församlingsverksamhet.

Kyrkbodarna

Kyrkbodarna ges en omsorgsfull renovering där byggnadens funktion mer anpassas dess gestaltning och historia. I ytan mot domkyrkoplatsen skulle en vacker, enkel yta för ett kapell eller kanske tillfälliga utställningar kunna inrymmas. Resten av byggnaden föreslås användas för vaktmästerifunktioner och förråd.

Roggeborgen

Det kungliga bibliotekets lokaler effektiviseras och kompletteras med det ditflyttade domkyrkobiblioteket. Resterande ytor föreslås användas av Europaskolan.

Djäknegården

Djäknegården ges en entrétillbyggnad mot sydost och den befintliga parkeringen.

SITUATIONSPLAN
Skala 1:1000 (A1)

FASAD A-A
Skala 1:400 (A1)

5m 0 5m 10m 20m

Förslagets landskapsdelar

1. Lejonportsplatsen
2. Domkyrkoplatsen
3. Entréer vid den nya byggnaden
4. Parkering- och angöringsplats
5. Stora torget, Roggeborgen, Domkyrkoparken
6. Kopplingar till staden och resecentrum
7. Kökskrädgård och kålgård
8. Fruktträdgård

NÄRHET

SITUATIONSPLAN, INK PLAN 3

Skala 1:400 (A1)

5m 0 5m 10m 20m

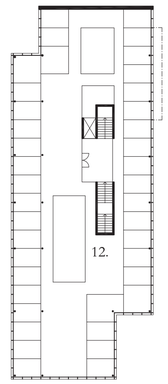

PLAN 2

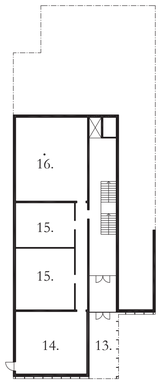

PLAN 1

Lokaler & funktioner

1. Övre entrén
2. Vindfång
3. Entréyta & utställningar
4. Reception
5. Back office
6. Kafé
7. Garderob & WC
8. Samlingssal
9. Terrass
10. Kök & disk
11. Intransport kök
12. Arbetsytor stiftet
13. Nedre entrén
14. Varumottag & återvinning
15. Förråd, köksförråd
16. Teknik

Domkyrkan
17. Vapenhus
18. Tillgänglig entré, wc & förråd
19. Barnens gudstjänstplats

Domkapitelhuset
20. Arbetsytor församlingen

Tryckerihuset
21. Församlingsverksamhet

Kyrkobodarna
22. Kapell
23. Vaktmästeri & förråd

MODELLBILD FRÅN SYDVÄST

VY FRÅN DOMKYRKANS SYDSIDA

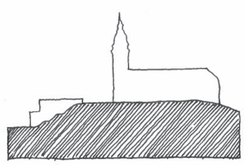

Den nya byggnaden knyter stadens nivå med Domkyrkoberget. Den skapar tillgänglighet och möjlighet till bra angöring för alla, året om.

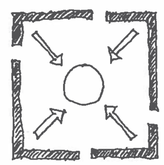

Domkyrkobergets befintliga byggnader vänder sig huvudsakligen inåt.

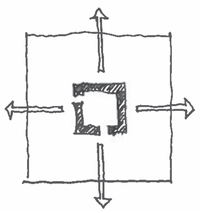

Den nya byggnaden vänder sig huvudsakligen utåt och skapar kontakt och utsikter mot Domkyrkan, parken och staden.

FASAD B-B, 1:400

NÄRHET

VY MOT NEDRE ENTRÉN FRÅN SÖDER

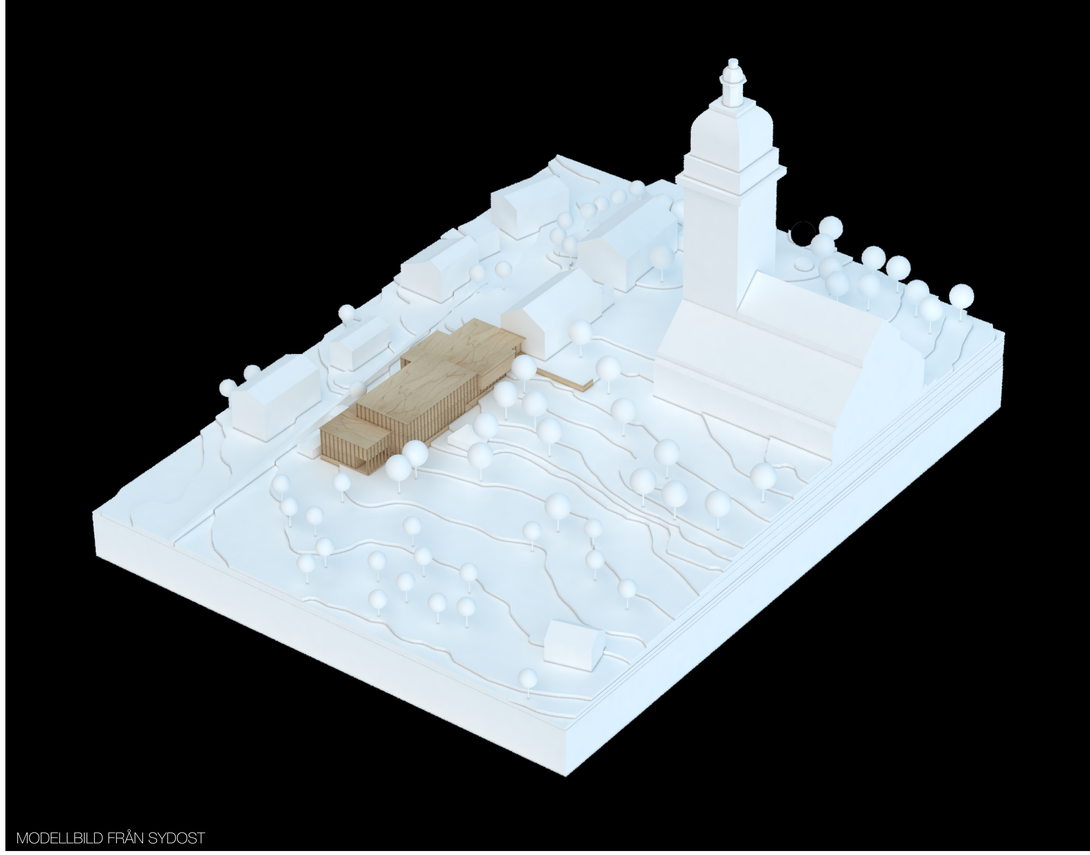

MODELLBILD FRÅN SYDOST

Förslagets landskapsdelar

Lejonportsplatsen
Idag när man gör entré från väster via Gyllenhjelmsgatan får man stark bildmässig upplevelse av kyrkans höga torn och gavel inramad av Lejonporten samt de två tegelbyggnaderna på vardera sida. Denna plats vill vi inte förändra i vårt förslag men det som dock skiljer sig från dagens situation är att Lejonportsplatsen också blir en viktig entréplats till den nya byggnaden.

Domkyrkoplatsen
Platsen förändras i sin gestaltning till att tydligare bli mer av ett torg än en parkyta. Historiskt sätt har många katedraler haft ett kyrkotorg framför sig och detta skulle vara välgörande även i Strängnäs. Det öppnar upp för fria rörelser framför kyrkans huvudentré, plats för ceremonier och procession, folkliv mm. Torgytan flankeras av grönare ytor i sidan med möjlighet till uteservering sittplatser och utsikter. De relativt nyplanterade träden som idag finns på platsen kan flyttas och återanvändas på dessa sidoplatser eller på andra ställen i domkyrkoparken. Platsen beläggs med gatsten och slät sågad gatsten i de viktigaste gångstråken för att klara av tillgängligheten på ett bra sätt. På marken i de trädplanterade sidoytorna föreslås kullersten med gatsten i de diagonala stråken.

Entrémiljöer vid den nya byggnaden
Kring den nya byggnaden skapas en rad olika entrésituationer där alla har en mycket god tillgänglighet gällande material, höjder och närliggande hkp-platser. Markmaterial framför entréerna är natursten. Inbjudande funktioner finns intill och i närhet av entréerna som sittplatser, caféytor, park- och trädgårdsytor.

Parkering- och angöringsplats
Söder om den nya byggnaden byggs en parkering- och angöringsanläggning som tar stöd i de befintliga stenmurarna längs Sturegatan. I denna del finns det möjlighet till hkp- och besöksparkering, bussangöring, bussuppställning och varuleveranser. Den befintliga stenmuren, befintlig trädgård och nya häckar mildrar intrycket av anläggningen samt gör att den smälter in i sitt parksammanhang. Ett antal befintliga fruktträd är tvungna att tas ner i samband med byggnation, dessa träd föreslår vi att man flyttar till nya placeringar i fruktträdgården.

Stora torget, Roggeborgen, Domkyrkoparken
Vi anser att Strängnäs borde kunna uppdatera ett av stadens viktigaste offentliga rum, Stora torget, genom att lyfta bort delar av eller hela parkeringen från torget, tack vare den nya angöringen söder om domkyrkan. Stora torget skulle med en förnyelse kunna bli ett representativt och vackert torg kopplat till Domkyrkoberget. Vi föreslår en ny naturstensbeläggning, stenmjöl under de befintliga lindarna, sommarblomster, generösa inbjudande sittplatser, kombinerad informations, café och glasskiosk. Domkyrkobergets park har stora kvalitéer där de små gravkullarna, de vindlande stigarna och de ståtliga träden lockar stadens invånare och besökare.
Parken kan förstärkas ytterligare med fler inbjudande utsikts- och sittplatser samt mer info om platsens historia.

Flödesschema

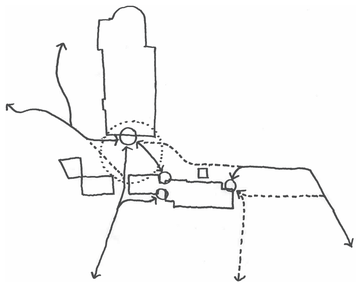

Platsbildning

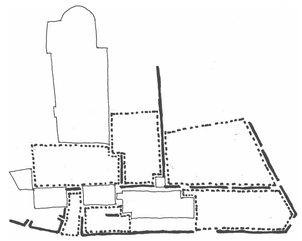

Målpunkt
Huvudstråk
Sekundärstråk
Byggda landskapselement
Yttre rum

Kopplingar till staden och resecentrum
Vi tror att skyltningen till från resecentrum till domkyrkan måste göras mycket tydlig då det inte finns någon självklar väg. Vi föreslår att man skyltar ett stråk som leder mot Gyllenhjelmsgatan och vidare i axeln mot Lejonporten. Det andra gångstråket bör gå från Resecentrums södra del via gång- och cykelväg upp till den södra entrén, i hörnet av tävlingsområdet, gatukorsningen Lektorsgatan och Sturegatan.

Kökträdgård och kålgård
Vi föreslår ett nyanläggande av en kök- och kålgård intill den nya byggnaden och den historiska muren, en möjlighet att användas av restaurang- och caféverksamheter i den nya bygganden och en sätt att plocka upp och uppleva en historisk kvalité och funktion på platsen.

Fruktträdgård
Idag finns en vacker fruktträdgård på platsen med fina uppvuxna äppelträd. Denna kvalité kan stärkas ytterligare genom att trädgården förtydligas med trädgårdsmöbler, en inramande häck, förtätning av trädgårdsrummet genom att flytta befintliga fruktträd från den yta där den nya byggnaden och parkeringen placeras.

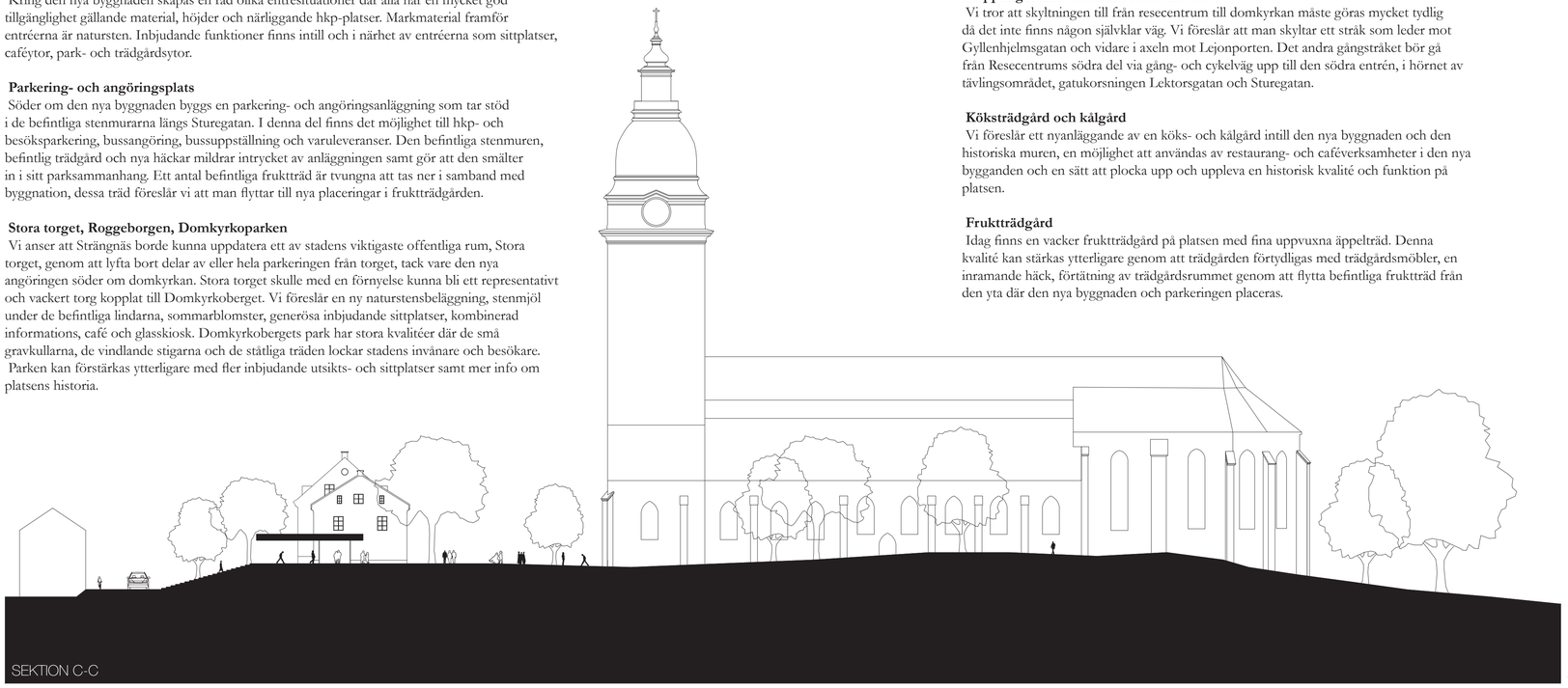

SEKTION C-C

Skala 1:400 (A1)

5m 0 5m 10m 20m

Fasadgestaltning & materialitet
Den nya byggnadens fasader gestaltas enkelt och stillsamt med en upprepande och lugn rytm som inte konkurrerar ut de befintliga byggnadernas återhållna vackra gestaltning.
Fasaderna utförs av av trä och glas, med utvändiga vertikala trälameller vid glasade fasadytor.
Träet ges en dämpad färgton för att smälta in med omgivande bebyggelse och vegetation.
Takytorna, som blir synliga från flera av de omgivande byggnaderna, beläggs med sedum.
Det invändiga taket av naturfärgat trä ger interiören en varm ton och blir också synligt från utsidan.

TRÄFASAD MED LAMELLER

YTTERTAK MED SEDUM

INNERTAK AV TRÄ